

MAKEDONYA SORUNU VE YUNANİSTAN'IN İSİM UZLAŞMAZLIĞI

Mustafa DURMAZ

TBMM

mustafadurmaz@tbmm.gov.tr

Özet

Bu makalede; Yunanistan'ın, 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Makedonya Cumhuriyeti'ni neden anayasal adı ile tanınamakta olduğunu, Yunan makamların gerekçelerini, olayların tarihsel gelişimini, Makedonya'nın komşu ülkelerle olan ilişkilerini, ülkelerin coğrafi sınırlarını, Birleşmiş Milletler, NATO ve AB'nin Yunan diplomasisinin etkisiyle Makedonya Cumhuriyetine ve halkına karşı yaptığı haksızlıklar anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Makedonya, Yunanistan, isim sorunu

Abstract

In this article, the reasons why Greece is not recognizing Republic of Macedonia, declared her independence in 1991, with its constitutional name, the justifications of Greek Authorities, the historical development of the events, the relations of Macedonia with her neighboring countries, the geographical borders of countries, the injustices of United Nations, NATO and EU towards Macedonia and her people with the effect of Greek diplomacy shall be explained.

Key Words: Macedonia, Greek, name issue

مشكلة مقدونيا
وتعنت اليونان على الاسم

مصطفى دورماز
مجلس الأمة التركي الكبير
mustafadurmaz@tbmm.gov.tr

المخلص

في هذه المقالة : سنشرح الظلم المطبق ضد جمهورية مقدونيا و شعبها بتأثير الدبلوماسية اليونانية. ولماذا عدم الاعتراف بالاسم الدستوري لجمهورية مقدونيا التي أعلنت استقلالها عام 1991 من اليونان, و أسباب السلطات اليونانية و التطورات التاريخية لهذا الحدث و علاقات مقدونيا مع دول الجوار و الحدود الجغرافية للبلدان و الأمم المتحدة و حلف شمال الأطلسي و الاتحاد الاوروبي.

الكلمات المفتاحية: مقدونيا, اليونان, قضية الاسم

1. GİRİŞ

Ülkemiz için çok önemli bir coğrafya olan Balkanların tam da ortasına yerleşmiş küçük bir ülke olan Makedonya; tarihi ve coğrafi, akrabalık ve kan bağımızın olduğu, stratejik öneme sahip, ikili ilişkilerimizin üst düzeyde seyrettiği bir balkan ülkesidir. Milli çıkarlarımız ve soydaşlarımızın da yararı doğrultusunda, kuruluşundan itibaren Makedonya'yı anayasal adı ile tanıyan ilk ülkelerden biri Türkiye'dir. Aynı zamanda ilk diplomatik temsilcilik açan ülke olan Türkiye, Makedonya'nın uluslararası platformdaki entegrasyonuna tam ve sürekli desteğini devam ettirerek göstermiştir. Bu makalenin ana konusu: Yunanistan'ın dayatması ile BM nezdinde Makedonya'yı FYROM (Eski Yugoslavya Cumhuriyeti Makedonya) olarak tanıması, Makedonya'nın, AB ve NATO üyeliği konusunda isim anlaşmazlığını sürekli baskı unsuru yapmasıdır.

Bugün Makedonya olarak bilinen ülke aslında "Makedonya" olarak bilinen daha geniş bir coğrafi bölgenin parçasıdır. Fransızların bir çeşit salataya ismini verdikleri bu bölge, çok millerli, kozmopolit bir yapıdır (*Uzgel, 2001, s. 504*). Yunanistan ve Makedonya arasındaki isim sorununa ait analiz yapmadan önce bu siyasi coğrafyayı ve kısaca Makedonya'nın tarihte, Yunanistan, Bulgaristan ve Sırbistan ile arasında meydana gelen anlaşmazlıklarını da bilmemiz gerekiyor.

2. MAKEDONYA'NIN KISA TARİHİ, FİZİKİ VE SİYASİ COĞRAFYASI

Denize çıkışı olmayan, dağlık ve küçük ülke (25.713 km² yüzölçümüne sahip) olmasına karşın stratejik açıdan önemli bir Balkan ülkesi olan Makedonya devleti, toplam 838 km sınıra sahip olup bunun 234 km'si Yunanistan, 181 km'si Arnavutluk, 162 km'si Bulgaristan, 160 km'si Kosova ve 101 km'si Sırbistan ile sınır oluşturmaktadır (CIA, 2015). Makedonya coğrafyası Vardar, Pirin ve Ege Makedonyası'ndan oluşmaktadır. Bugün Vardar Makedonyası'nda Makedonya devleti kurulmuş olup kapladığı alan coğrafi Makedonya'nın yalnızca %38'idir. Ege Makedonyası Yunanistan, Pirin Makedonyası ise Bulgaristan sınırları içindedir (Pout, 2014, s. 17-18). Coğrafi Makedonya Ege denizine sahili olmakla birlikte Balkanların ortasında kalmaktadır. Kuzeyde Şar, Üsküp Karadağı, Osogovski ve Rila dağları Makedonya'yı Kosova ve Sırbistan'dan ayırır. Rodopların batı uçları ve Mesta nehri bölgenin doğu sınırını çizer. Güneyinde Bistrica nehri ve Ege denizi vardır. Batıda ise Ohrid gölü ve ile aynı hizadaki Korab, Jablanica, Gramos ve Pind dağları bölgeyi Arnavutluk ve Epir'den ayırır. Makedonya iki büyük kıtayı boğazlar aracılığıyla

la ayırmaya çalışan fiziki coğrafyanın aksine, siyasi coğrafya olan Anadolu ve Balkanları birleştiren ve daima etkileşim halinde bulunmasına sebep olan bir bütünlük arz eder.

Bu siyasi bütünlüğün sınırları nihayetinde yine coğrafyaya, yarımadaların kıta içlerine taşan sınırlarını çizen sıradağlara uymak zorunda kalır. Balkanlar Orta Tuna havzasını ve Erdel'i (Transylvania) içine alarak Karpatlara kadar çıkar. Anadolu ise Van gölünü aldıktan sonra hemen doğudaki sıradağlarda bıçak gibi kesilir. Anadolu- Balkan siyasi bölgesinden çıkan imparatorluklar –Bizans ve Osmanlı ki Roma'yı da bu bölgeye eklemek gerekir- süper güç olmayı elinde bulundurma bakımından dünyanın bütün süper güçleri toplamından daha uzun süre yaşamışlardır. İlginç olan nokta, burada hakim olan güçlerin hiçbir zaman kalıcı olarak doğuya, Azerbaycan-İran arazisine taşamamalarıdır. Ne Roma ve onun devamı olan Bizans ve ne de Osmanlı devleti doğal doğu sınırını aşamamış; en güçlü oldukları zamanlarda bile, Mezopotamya'yı alıp Basra Körfezi'ne indikleri halde, İran'a girememişlerdir. Osmanlı'nın Tebriz etrafındaki hâkimiyetinin doğası oldukça geçicidir. Osmanlı 1639'dan itibaren siyasi coğrafyanın kurallarına kesinlikle uymak zorunda kalmıştır. Tarihte bunun tek bir istisnası vardır: Makedonyalı İskender'in İran'ı fethi. Bu fetih esasında günümüz de dâhil olmak üzere, bildiğimiz üç bin yıldır Anadolu ve Balkanları sürekli rahatsız eden İran'dan bu bölge tarafından alınan gerçek manadaki ilk ve son intikamdır. (Karatay, 2002, s. 1-2)

Makedonya tarihinin en büyük ismi hiç şüphesiz ki Büyük İskender'dir. Bu isim Makedonya ile o kadar bütünleşmiştir ki birbirinden ayrı tutmak olmaz. Gerçek kimliğini bugün dahi tam olarak bilinmeyen ancak kesinlikle Yunan olmayan İskender; hocası Aristo ile çevirmen aracılığı ile konuştuğu bilinmektedir. Ayrıca eski çağın Yunan yazarları Makedonları Yunan olarak tanımlamaz, bütün kuzey ırkları gibi barbar olarak adlandırırlandı. İskender'in Yunanistan'ı yönetimine almasını da barbar istilası olarak not etmişlerdir. Eski Makedon dilinden günümüze 100 kadar kelime kalmıştır. Ancak bu kelimelerle ne o dili yeniden kurmak, ne de Yunanca ile bir ilişki kurmak mümkün değildir (Alexander The Great, 2014). Buna karşılık Hristiyan batıda görülen Aleksander'in yanında İskender isimli bir Türk veya Skender isimli bir Boşnak veya Arnavut'la her an karşılaşmak mümkündür. Arap ve İranlılar arasında bu isim tutunmamış; ama Müslüman yazarlar hep saygıyla bahsetmişlerdir. Örneğin Taberi eski kaynaklara dayanarak onun şeceresini İbrahim Peygamber'e dayandırmaktadır. Onu peygamber olup olmadığı tartışılan Zülkarneyn ile bir tutanlar olmuştur (Karatay, 2002, s. 3). Başta İskenderiye ve İskenderun olmak üzere, çok sayıda yerleşim yerinde onun ismi yaşamaya devam etmektedir.

Harita: Coğrafi Makedonya (Pout, 2014, s. iv)

3. BULGARİSTAN İLE MAKEDONYA ARASINDAKİ TOPRAK İHTİLAFININ TARİHSEL SEBEBİ

Makedonya Cumhuriyeti'ni ilk tanıyan ülkelerden biri olmasına rağmen Makedon ulusunun varlığını kabul etmeyen Bulgaristan, Makedonların gerçekte Bulgar olduklarını ve Makedon dilinin aslında Bulgarcanın bir lehçesi olduğu iddiasındadır (Kut, 2005, s. 20). Her iki ülke birbirlerinin tarihini kabul etmemektedir. Bulgaristan Makedonların tarihini kendi tarihinin bir parçası olarak görürken, Makedonya kökleri eski çağlara kadar giden ayrı bir ulusal tarihi olduğunu ısrarla vurgulamaktadır (Frusetta, 2006, s. 37-38).

Bugünkü Makedonya Cumhuriyeti'nde antik Makedon devletinin nüfus yapısının etnik ve kültürel açıdan homojen olmadığı gerçeğinden hareketle, Makedon ulusunun köklerini antik Makedon devletine kadar uzatma çabaları bulunuyor. Tarihçiler Büyük İskender'in antik devleti, orta çağ Balkan yöneticilerinden Çar Samuil ve modern Makedonya arasın-

da tarihsel bağlantıları kanıtlamaya çalışıyor. Bulgarlar açısından Çar Samuil Bulgaristan tarihinin yöneticilerinden biridir. Bu yüzden Samuil'in bugünkü Makedonya tarihinin kahramanı olarak gösteriliyor olmasından Bulgar hükümetleri rahatsızlığını çeşitli vesilelerle ortaya koymaktadır (*Türbedar, 2011*).

Bulgaristan, Makedonya'nın bağımsızlığından sonra anayasal ismiyle tanıyan ilk ülkelerden biridir. Ancak Bulgar hükümetleri, Makedonların Bulgar, Makedon dilinin ise Bulgarcanın eski bir diyalekti olduğunu iddia ediyor. Makedon ulusunu ve dilini tanırsa, bunun kendi öz tarihinin inkârı anlamına geleceğini belirtiyor. Bugün halen Bulgaristan'da yaşayan Makedonlar azınlık olarak kabul edilmiyor. 1990'lardan bu yana iki ülke arasındaki birçok toplantı dil anlaşmazlığı nedeniyle iptal edildi. İkili ilişkilerinin geliştirilmesi ve iş birliğinin artırılmasına yönelik hazırlanan birçok anlaşma, Bulgaristan'ın iki ayrı dilde kaleme alınmasını reddettiği için imzasız kaldı (*Kutlay, 2012, s. 13*).

4. SIRBİSTAN İLE MAKEDONYA ARASINDAKİ TOPRAK İHTİLAFININ TARİHSEL SEBEBİ

On dördüncü yüzyıl boyunca Osmanlı Devletinin Bizans üzerine sürekli ilerlemesi ve Bizans'ın Osmanlılar, Bulgarlar ve Sırlar arasında oyuncak haline gelmesiyle Makedonya'nın kaybı kaçınılmaz hale gelmişti. 1330 yılındaki Köstendil savaşında Bizans'ın müttefiki Bulgarların, Sırlara yenilmesi ve bizzat Çar Mihail Şişman'ın savaşta ölmesini müteakip Sırp tahtına, tarih boyunca en büyük Sırp hükümdarı olan Duşan geçmiş ve böylece Sırp ileri harekâtı başlamış oldu. Üsküp'ü alarak Makedonya'nın kuzeyine yerleşen Sırlar Duşan önderliğinde güneye doğru ilerleyerek Ohrid, Prilep, Strumica gibi önemli Makedon şehirlerini aldılar. Selanik güçlü duvarları ve savunması sayesinde ayakta kaldı. Ardından Arnavutluk'u alan Duşan tekrar Selanik'e saldırdıysa da yine başarılı olamadı. Selanik hariç olmak üzere tüm Makedonya'yı eline geçiren Sırlar dönemindeki en önemli gelişme Ohrid'in ruhani merkez olarak gündeme gelmesidir. Kendisini "Sırların ve Yunanlıların Kralı" olarak adlandıran Duşan, Ohrid başpiskoposunun elinden taç giymiştir. Bu olay Bizans'ın ruhani hâkimiyetinin de Balkanlardan tamamen silinmesi anlamına geliyordu. Yaşanan gelişmeler yaklaşan Türk egemenliğinin bölge üzerindeki hâkimiyetinin başlangıcı olmadan öteye geçememiştir (*Karatay, 2002, s. 23*).

Yugoslavya'nın parçalanmasıyla Sırp lider Miloseviç Makedonya'nın bağımsızlığını engellemek için bir süre direndi. Bağımsızlık sonrası, Makedonya'nın statüsüne dair Yunanistan ile kapalı kapılar ardında çıkar birliği yaptığı, Sırbistan'ın Yunanistan ile Makedonya'yı paylaşma planları basına yansdı. İki ülke arasındaki siyasi kamplaşma, bir zaman sonra yerini dini kamplaşmaya bıraktı. Sırp Ortodoks Kilisesi ile Yunan Ortodoks Kilisesi başta olmak üzere birçok Ortodoks kilise, bugün Makedon Ortodoks Kilisesi'ni tanımayı reddediyor. Makedon Ortodoks Kilisesi'nin bağımsızlığını tanımayarak Sırp Ortodoks Kilise'ne bağlı kalmasını savunan Sırbistan'ın bu tavrı, Makedon yetkililer tarafından dolaylı yoldan Makedonya'nın bağımsızlığının tanınmaması şeklinde yorumlanmaktadır (*Kutlay, 2012, s. 13*).

5. OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE MAKEDONYA SORUNU

Osmanlılar 1352 yılından itibaren Balkanlarda fetihlerde bulunmuşlardır. 1361 yılında Edirne'nin fethiyle devlet başkenti buraya nakledilmiştir. 1392 yılında Üsküp'ün fethinin ardından, Sırbistan ve Bosna'nın Osmanlı hâkimiyetine geçmesine kadar olan süreçte Türk bölgelerini idare eden uç beylerinin merkezi Üsküp'e taşınmıştır. Bu merkezîyet 1521 yılında Belgrad'ın fethine kadar devam etmiştir.

Makedonya yaklaşık beş buçuk asırlık bir dönemde (1371-1913) Osmanlı egemenliğinde kalmıştır. 19. yüzyıl sonunda Osmanlı İmparatorluğu önce Ayestefanos, sonra 1878 Berlin anlaşması ile uluslararası bir sorun ile karşı karşıya kalmıştır. Bu anlaşma Balkanlarda iç çekişmeleri tetiklerken, Doğu Avrupa'da meydana getirdiği etki ile Batı Avrupa'yı da içine çeken savaş ortamını hazırlamıştır. Makedonya sorunu; Sınırları tarih boyunca net bir çizgi ile belirlenememiş ancak Osmanlı yönetimi altında iken üç vilayetten –Selanik, Manastır ve Kosova (Üsküp)- oluşan Makedonya üzerinde, egemenlik savaşı veya paylaşım savaşı yaşanan bir bölge olmuş ve bu soruna da Makedonya sorunu denmiştir.

Büyük Devletler, Şark Meselesi dâhilinde Balkan yarımadasıyla, 1856'da sona eren Kırım Savaşı'nı izleyen yıllarda ise, özellikle Makedonya ve Arnavutluk'la yakından ilgilendiler. Avusturya, Selanik limanına bir koridor açmaya çalışırken; İtalya, Adriyatik sahillerine yerleşmek istedi. Almanya, Şark'a Doğru politikasını gerçekleştirmeye çalışırken; İngiltere ve Fransa, Osmanlı Devleti üzerindeki rekabetleri doğrultusunda bir Makedonya siyaseti takip ettiler. Rusya, öteden beri Panslavizm cereyanıyla Balkanlar'ı kontrolüne almak istiyordu. Yunanistan, Helen davası; Bulgarlar, Büyük Bulgaristan; Sırlar, Eski Sırbistan'ı canlandırmak amacıyla Rumeli'de toprak ve hak iddia ettiler. Bu faaliyetler, Osmanlı diplomasisinin başını gerçekten çok ağrıtabilecek ve devletlerarası politikada, 35 yıl kadar devam edecek Makedonya Meselesinin doğmasına yol açacaktır (Yarçı, 2013, s. 78).

Anılan ülkeler, milliyetçilik ve din olgularını ön plana çıkararak, Osmanlı dış politikasını çökertmiştir. Bu çöküşün asıl sebebi ise Osmanlı'nın Avrupa ve Balkan devletleri arasında denge politikası izlemesi olmuştur. Osmanlı bu dönemde güçlü olan devlet karşısında daha az güçlü olanla işbirliğine gitmiş, egemenliğinden taviz vererek ayakta kalmaya çalışmıştır. Bu yöntemle kısa vadede kazanımları olsa da uzun vadede devletin sonunu getirmiştir (Saatçi, 2002, s. 45-46).

Sorunun kaynağı bu devletler, Makedonya'yı ele geçiren ülkenin aynı zamanda Balkanlar'da hâkim güç olacağını fark etmiş ve bağımsızlıklarını kazandıkları andan itibaren Makedonya'yı ülkelerine katmak için çaba göstermişlerdir. Bu üç ülke de kendi iddialarını güçlendirmek için tarihi, ırki, dini, iktisadi vs. gerekçeler öne sürmüşlerdir. Bunun neticesinde Bulgaristan, Makedonya'dan daha büyük pay kapmak için Sırbistan ve Yunanistan'a saldırarak II. Balkan Savaşını başlatmıştır. Savaş 10 Ağustos 1913 tarihinde yapılan Bükreş anlaşması ile sona ermiştir. Bu anlaşmaya göre Makedonya toprakları halkının isteği dışında üçe taksim edilmiştir. Yunanistan Ege Makedonya'sını, Bulgaristan Pirin Makedonya'sını ve Sırbistan Vardar Makedonya'sını almıştır. Ancak bu taksimatı Makedon halkı kabul etmemiştir. Türklerle diğer Müslümanlar Osmanlı idaresinde kal-

mak, Makedonlar ise Osmanlı idaresinde Muhtar bir idare veya bağımsız bir devlet olma çabasında idiler. Buna rağmen istekleri kabul görmemiş ve bu üç devletin himayesine girmişlerdir (*Alp, 2002, s. 77*).

6. YUGOSLAVYA MAKEDONYA'SI, YUNANİSTAN'IN ÜNİTER DEVLET YAPILANMASI VE AZINLIK HAKLARI İHLALLERİ

İkinci Dünya Savaşı sonunda, Yugoslavya Federal Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte Makedonya meselesi yeni boyutlar kazanmıştır. Vardar Makedonya'sı, Tito'nun ve Yugoslavya Komünist Partisinin isteği üzerine Federasyon dâhilinde ayrı bir Cumhuriyet olarak 1944 yılında ilan edilmiştir. Bu coğrafi bölgede yaşayan halka da Makedon adı verilmiştir. Böylece Makedonyalılar olarak yeni bir millet yaratılmıştır. Bu siyasetin sebebi, ayrı olan bir milleti tanımak değil, aynı zamanda Bulgaristan ile Yunanistan'ın bölge üzerindeki iddialarını çürütmek ve bu ülkelere Pirin ile Ege Makedonyaları arasında baskı unsuru yaratarak “Makedonya Makedonyalılarını” hareketi başlatılmıştır (Ürer, 2012, s. 71). 1947 yılında Tito ile Bulgaristan Başbakanı Georgi Dimitrov, Bled'te bir anlaşma yaparak, Yunanistan'da devam eden komünist ihtilalin gerçekleşmesi halinde Ege Makedonya'sı Makedonya Cumhuriyetine dâhil edilecek, Batı Trakya Bulgaristan'ın olacak ve Yugoslavya ile Bulgaristan büyük bir “Güney Slav federasyonu” olarak birleşecekti. Sonuçta Tito ve Stalin'in arasının açılması ve Dimitrov'un ölümü projenin sona ermesine yol açtı (*Alp, 2002, s. 77-78*).

Balkanlar'daki Slav-Makedon azınlığı tarih boyunca “Ulusal Kimlik” kavramı açısından, egemenliği altında yaşadığı büyük güçlerin farklı yaklaşımlarına göre asimilasyona uğramıştır. Makedonlar; Yunanistan'da “Slavca Konuşan Yunanlılar” Yugoslavya'da ise “Güney Sırpı” olarak isimlendirilmişlerdir. 1912'den bu yana Yunanistan'ın sınırları içinde yaşayan azınlık, kendilerini “Slav Makedon” olarak adlandırmaktadırlar. “Makedonya olarak bilinen ve şimdiki Makedonya Cumhuriyeti'nin kapladığı topraklar ile günümüz Yunanistan'ının sınırları içinde kalan Florina, Kastoria, Kajlari'den Selanik'e kadar uzanan Ege Makedonya'sı, tarihin hiçbir döneminde insan coğrafyası açısından ya da siyasi egemenlik bakımından, kısmen ya da tamamen “Yunan/Helen” karakteri taşımamıştır. Yunanistan ilk defa Balkan Savaşları sırasında Ege Makedonya'sını ele geçirmiştir (*Hatipoğlu, 2002, s. 110*).

Bağımsızlığına Ortodoks Kilisesinin liderliğinde kavuşan Yunanistan, kuruluşundan itibaren devlet yapılanmasını Yunan Milliyetçilik kavramıyla bütünleştirmiştir. Bünyesinde barındırdığı dini topluluklar hariç diğer etnik azınlıkların kimliklerini reddetmiştir. Devletin resmi ideolojisi ortak inanç ve dile dayalı, tek millet anlayışıyla çerçevelenen “Ulusçuluk” anlayışı üzerine kurulmuştur. Ultra-Milliyetçi politikaları yasalarına da yansıtmıştır. Yunanistan; kendine özgü üniter devlet anlayışıyla sınırları içinde yaşayan “Diğerlerini” varlığını tehdit eden unsurlar olarak algılamaktadır. En büyük korkusu ise bir gün bu azınlıkların ana vatanlarıyla birleşmeyi isteyip Yunanistan'ı parçalamaya yönelik faali-

yette bulunmasıdır. Yugoslavya'nın parçalanmasından sonra Makedonya Devletine karşı duyulan kuşku bu iddiaya güzel bir örnektir. Yunanlılar Makedonya'nın kendisini "Makedonya" olarak adlandırmasına gösterdikleri duygusal tepkinin kendileri için açık bir tehdit oluşturulmamasına rağmen Yunanistan'ın kimliğine yöneltmiş bir "Kültürel Tehdit" (Aras, 2002, s. 96) olduğu şeklinde acayip ve anlaşılması mümkün olmayan bir paranoya içindedirler.

Günümüzde, Yunanistan'da yaşayan Makedon azınlıkların problemleri çeşitlilik arz etmektedir. Makedonlar; kültür, eğitim, politik hayat, vatandaşlık ve etnik kimliklerini temsil etme gibi hayati konularda zorluklar yaşamaktadırlar. Yunan makamları azınlıkların kendi dini ve milli bayramlarını kutlamalarına, dillerini öğretecekleri okulları kurmalarına izin vermemektedir. Makedon asıllı Yunan vatandaşlar yurt dışına çıktıkları zaman mallarına devlet el koymuş, etnik kökenlerini açıklamaları hakaret olarak değerlendirilmiştir. Çocukların Ana dillerini konuşması aksanlarının bozulduğu gerekçesiyle yasaklanmıştır. Kendisini Makedon olarak tanımlayan yüzlerce insan yargılanmış, hapisaneye gönderilmiş veya sınır dışı edilmiştir. Vatandaşlık kanununun 19. Maddesini (Yunan etnik kökenli olmayan herhangi bir Yunan vatandaşının ülkeyi geri dönmek üzere terk etmesi durumunda, vatandaşlığı düşer.) gerekçe göstererek binlerce Makedon'un vatandaşlığını iptal etmiştir (Aras, 2002, s. 99). Yunanistan, kendi sınırları içinde Slav-Makedon etnik kökene sahip bir grubun yaşadığını reddetmekte, dolayısıyla böyle bir problemin varlığını kabul etmemektedir. Bu tutum ve izlediği baskıcı asimilasyon politikaları neticesinde, binlerce insan yurtları terk edip göçmek zorunda kalmıştır.

Yunan Hükümetleri, Ağustos 1988'e kadar, kuzey Yunanistan bölgesine "Makedonya" ismini kullanmıyordu. Bu tarihte alelacele çıkarılan bir kanunla bölgenin ismini "Makedonya" olarak değiştirdi. Ardından, 1991 yılında Bağımsızlığını ilan eden Makedonya'nın bu ismi kullanmakla kendi topraklarında hak iddia ettiğini ileri sürerek, 27 Haziran 1992 tarihinde "Makedonya Cumhuriyeti" ismini değiştirmesini talep etti. Ancak Makedonya yönetimi, bu talebi kabul etmedi. İki ülke arasındaki isim kavgası, o günden beri, şiddetlenerek devam ediyor. "Kuzey Makedonya", "Yukarı Makedonya" veya "Vardar Makedonya'sı" şeklindeki coğrafi nitelermeler içeren isimler, Üsküp yönetimi tarafından reddediliyor. Atina yönetimi ise, Makedonya Cumhuriyeti ismini reddetmeye devam ediyor. Yunanistan halkı ise, yöneticilerinden pek farklı düşünmediği gibi, daha katı bir tutum sergiliyor. Konu hakkında Yunanistan gazetelerinde yayınlanan bir anket, halkın yüzde 53'ünün, Makedonya'nın uluslararası platformda "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti", ülke içinde ise "Makedonya" isimlerini kullanmasını ve ülkede konuşulan dilin de "Makedonca" olarak anılmasını kabul etmediğini gösteriyor. Ancak Makedonya'daki yabancı yatırımların büyük bölümü Yunan işadamları tarafından yapılıyor. Yunanistan, Makedonya'da en çok yatırımı bulunan ülkeler sıralamasında ilk sırada yer alıyor. Makedonya'da yatırım yapan büyük Yunan şirketlerinin yayınladıkları finansal raporlarda Makedonya ismini kullanmaktan çekinmemeleri de altı çizilmesi gereken önemli bir ayrıntıdır (Demir, tarih yok).

Yunanistan'ın dayatmalarına daha fazla direnmeyen Makedonya, ABD'nin arabuluculu-

ğunda, Yunanistan ile 13 Eylül 1995 tarihinde New York'ta imzaladığı Geçici Anlaşma sonrasında, bayrağını ve anayasasındaki bazı maddeleri kaldırdı. Bayrağındaki, kırmızı fon üzerinde altın renkli bir güneş bulunan bugünkü şekli benimsedi. Makedonya'yı "Makedonya Cumhuriyeti" ismiyle tanıyan 125'den fazla ülke içinde ABD, Türkiye ve Rusya gibi önemli devletler olmasına rağmen uluslararası kuruluşlarda bu isimle kabul edilmesi Yunanistan tarafından engellenmiştir. Birleşmiş Milletlerdeki yerini "Eski Yugoslavya Cumhuriyeti Makedonya (FYROM)" ismiyle alan Makedonya, Yunanistan'ın sahip olduğu veto yetkisini kullanmasından ötürü halen NATO ve AB üyesi olamamaktadır. Danimarkalı NATO Başkanı Anders Fogh Rasmussen yaptığı açıklamada, "Makedonya isim sorununu çözmedikçe bu birliğe dâhil olamayacaktır" diyerek Yunanistan'ın uluslararası platformdaki elini güçlendirmiştir (*Tekin, 2013*).

7. SONUÇ

"MAKEDON" ismi sorunu Yunanistan ve Makedonya yönetimleri arasında yıllardan beri çözülemiyor. Peki, neden? Batı ülkeleri Makedonya'nın isim sorunu konusunda bugüne dek hep Yunan tarafını destekleyerek Makedonya'nın AB ve NATO'ya üye olması önündeki engeli kaldırmadılar. Oysa bu sorunun çözümsüzlüğü geçen her gün, Makedonya'nın açıkça aleyhindedir. Hâlihazırda, Makedonya'nın isim sorununu çözebilmek için iki seçenek bulunmaktadır:

- 1) Yunanistan Hükümeti'nin Makedonya'yı anayasal ismi ile kabul etmesi,
- 2) Makedonya Hükümeti'nin "Makedonya Cumhuriyeti" isminden vazgeçmesi,

Yunan tarafının dünyaya dayattığı ikinci seçeneğin kabulü halinde, tam bağımsız ve özgür Makedonya; tarih ve halkı önünde yok olmaya mahkûm olacaktır. Modern! Dünyada bir milletin hür iradesinin önüne geçmeyi vicdanıyla ödeyecektir.

KAYNAKÇA

Alexander The Great. (2014, 12 20). History of Macedonia: <http://www.historyofmacedonia.org/AncientMacedonia/AlexandertheGreat.html> adresinden alındı

Alp, İ. (2002). Makedonya Üzerindeki Mücadeleler ve Makedonya Cumhuriyeti. M. Hatipoğlu içinde, *Dünden Bugüne Makedonya Sorunu* (s. 71-90). Ankara: ASAM.

Aras, D. (2002). Yunanistan'daki Slav-Makedon Azınlığı ve Sorunları. M. Hatipoğlu içinde, *Dünden Bugüne Makedonya Sorunu* (s. 91-108). Ankara: ASAM.

CIA. (2015, 4 30). *Macedonia*. The World Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mk.html> adresinden alındı

Demir, A. (tarih yok). *Yunanistan'ın İsim İnadi*. 12 22, 2014 tarihinde Batı Trakya Türkleri Resmi Sitesi: <http://www.batitrakya.org/kose-yazilari/ayhan-demir/yunanistanin-isim-inadi.html> adresinden alındı

Frusetta, J. (2006). *Bulgaria's Macedonia: Nation-Building and State Building, Centralization and Autonomy in Pirin Macedonia, 1903-1952*. Maryland: University of Maryland College Park.

Hatipoğlu, M. (2002). Makedon Diasporası: Ege Makedonlarının Diasporasına Tarihsel ve Güncel Bir Bakış. M. Hatipoğlu içinde, *Dünden Bugüne Makedonya Sorunu* (s. 109-118). Ankara: ASAM.

Karatay, O. (2002). Orta Çağ'da Makedonya: Bir Siyasi Coğrafyanın Süreklilik Öyküsü. M. Hatipoğlu içinde, *Dünden Bugüne Makedonya Sorunu* (s. 1-26). Ankara: ASAM.

Kut, Ş. (2005). *Balkanlar'da Kimlik ve Egemenlik*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kutlay, M. (2012, Temmuz). Makedonya Sorunu: Bu Sükunet Devam Eder mi? *USAK Analist*, s. 12-13.

Pout, D. (2014). *The Promise of a Name: Identity, Difference, and Political Movement in Macedonia*. Yayınlanmamış Doktora Tezi: Arizona State University.

Saatçi, M. B. (2002). Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminde Makedonya Sorunu. M. Hatipoğlu içinde, *Dünden Bugüne Makedonya Sorunu* (s. 45-70). Ankara: ASAM.

Tekin, C. (2013, 11 21). *İsim Tartışması Anlamlı mı?* 12 22, 2014 tarihinde Yeni Mesaj: <http://www.yenimesaj.com.tr/?artikel,12007833/> adresinden alındı

Türbedar, E. (2011, 8 22). Üsküp 2014: Makedon Kimliğinin Uyanışı. *Tepav Günlük*. <http://www.tepav.org.tr/tr/kose-yazisi-tepav/s/2644> adresinden alındı

Uzgel, İ. (2001). Makedonya Sorunu. B. Oran içinde, *Türk Dış Politikası-Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar* (s. 504). İstanbul: İletişim.

Ürer, L. (2012). Kimlik Tartışmalarında Politik Bir Özne Olarak Makedonya. Y. Okay, & T. Babalı içinde, *Türkiye-Makedonya İlişkileri* (s. 71-88). İstanbul: Doğu Kitabevi.

Yarç, G. (2013, Ocak). Osmanlı Diplomasisinde Makedonya Meselesi (1876-1913). *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 4(1), s. 76-114. 12 22, 2014 tarihinde <http://www.esbadergisi.com/images/sayi6/osmanli-yarci-esba-6.-sayi-son.pdf> adresinden alındı